

Ken Skates AS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Drafnidiaeth a Gogledd Cymru

21 Hydref 2024

Annwyl Ken,

Diolch am ddod i gyfarfod y Pwyllgor ar 26 Mehefin 2024 i drafod y polisi trafnidiaeth. Cytunodd y Pwyllgor y dylwn ysgrifennu atoch i ofyn am ragor o eglurhad a gwybodaeth ynghylch amryw o faterion a godwyd yn ystod y cyfarfod.

Y terfyn cyflymder 20mya

Gofynnodd y Pwyllgor a oedd y canllawiau i awdurdodau lleol i gefnogi gweithrediad y polisi wedi bod yn ddigon clir, ac a oedd hyn wedi arwain at ddull gweithredu anghyson ledled Cymru. Wrth ymateb, dywedasoeh fod rhagor o waith yn cael ei wneud i fynd i'r afael â phryderon y cyhoedd. Byddai hyn yn cynnwys dull tri cham, sef: ymgysylltu â'r cyhoedd ac awdurdodau lleol, mireinio'r canllawiau presennol, a gweithredu newidiadau i ffyrdd penodol lle bo angen. Byddai'r cyfnod gweithredu yn dechrau ym mis Medi.

Byddwch yn gwybod fod adroddiadau yn y cyfryngau wedi awgrymu y bydd maint y newidiadau'n sylweddol, a bod rhai adroddiadau'n disgrifio'r adolygiad fel tro pedol o ran y polisi.¹ Mae pryderon y bydd hyn yn gwneud dim ond erydu ymhellach yr hyder yn y dull cyfathrebu ynghylch y polisi. Mae'r Pwyllgor yn awyddus i glywed pa gamau yr ydych chi'n eu cymryd i reoli disgwyliadau'r cyhoedd o ran y polisi.

- *O ystyried y bydd penderfyniadau ynghylch newidiadau i ffyrdd penodol yn fater i awdurdodau lleol (o fewn fframwaith canllawiau Llywodraeth Cymru), sut y byddwch yn ymdrin â phryderon y cyhoedd am anghysondebau posibl ledled Cymru?*

¹ **The end of hated 20mph speed limit in Wales: Roads revert to 30mph as transport minister reveals even his own family have signed 500,000-strong petition against the scheme | Daily Mail Online**

- *Pa gamau ydych chi'n eu cymryd i reoli disgwyliadau'r cyhoedd o ran maint y newidiadau sy'n debygol o ddeillio o'r adolygiad?*

Tynnodd y Pwyllgor sylw at bryderon ynghylch cam-adrodd ar y polisi a chamddefnyddio ystadegau.

Er enghraifft, ym mis Gorffennaf, adroddodd y cyfryngau fod dirwyon o ganlyniad i'r polisi wedi dod i gyfanswm o £1.28 miliwn erbyn mis Mehefin. Ymddengys bod hwn yn deillio o luosi cyfanswm y "troseddau" a adroddwyd ar wefan GanBwyll â'r gosb benodedig o £100. Deallwn, fodd bynnag, mai dim ond tua chwarter y troseddau a arweiniodd at ddirwyon, a bod y gweddill naill ai'n cael sylw drwy ddulliau eraill, fel cyrsiau ymwybyddiaeth cyflymder, neu'n ymwneud â cherbydau a eithriwyd, fel cerbydau brys ar alwad.

Yn yr un modd, mae sylw yn y cyfryngau wedi nodi cynnydd mewn cyfraddau damweiniau mewn ardaloedd 20mya, ynghyd ag awgrymiadau gan ymgyrchwyr y gallai hyn ddangos bod ffyrdd 20mya yn llai diogel, heb amlygu bod cyfanswm pellter ffyrdd terfyn 20mya wedi cynyddu o 870km i 13,000km. Rydym yn nodi, am y rheswm hwn, fod Llywodraeth Cymru wedi adrodd ar gyfraddau damweiniau mewn ardaloedd 20mya a 30mya gyda'i gilydd.

Yn fwy cyffredinol, mae pryderon wedi'u codi am amharodrzydd ymddangosiadol Llywodraeth Cymru i esbonio'r polisi a'i amddiffyn yn wyneb beirniadaeth. Mae hyn yn anodd ei ddeall, yn enwedig o ystyried y pwyslais a roddasoch ar sicrhau cefnogaeth gyhoeddus i'r polisi.

- *A allwch egluro'r camau sy'n cael eu cymryd i hyrwyddo manteision y polisi i'r cyhoedd yng Nghymru, a sut y byddwch yn asesu a yw hyn wedi bod yn llwyddiant?*
- *Sut ydych chi'n ymateb i bryderon am amharodrzydd ymddangosiadol Llywodraeth Cymru i amddiffyn y polisi yn wyneb camwybodaeth yn y cyfryngau?*
- *Pa gamau yr ydych chi'n eu cymryd i egluro dulliau adrodd ar y polisi yn gyffredinol, ac yn benodol yn achos y ddwy enghraifft a amlinellir uchod?*

Y Datganiad Polisi Ffyrdd a'i adolygu

Yn ystod y cyfarfod, bu ichi bwysleisio pwysigrwydd gwneud penderfyniadau trafndiaeth ar y lefel fwyaf priodol, a phwysleisiwyd eich ymrwymiad i rymuso awdurdodau lleol a Chyd-bwyllgorau Corfforedig (CJCs) i wneud y penderfyniadau hyn. Amlygasoch fod angen hyblygrwydd o ran cyllid, i alluogi awdurdodau lleol i gael rhagor o reolaeth dros fuddsoddi mewn trafndiaeth.

Cyfeiriasoch at fod angen ystyried a yw'r Datganiad Polisi Ffyrdd yn parhau'n effeithiol ac yn addas i'r diben, mewn ymateb i'r argyfwng hinsawdd a'r argyfwng natur. Roeddech yn dadlau y gall adeiladu ffyrdd newydd fod yn gyson â thargedau hinsawdd os yw'n hwyluso trafndiaeth gyhoeddus fwy effeithiol ac yn lleihau tagfeydd ar ffyrdd lleol. Dywedasoch y gallai cynllunio ffyrdd mewn modd strategol leihau'r defnydd cyffredinol o gerbydau.

Nodwn nad yw'r Datganiad Polisi Ffyrdd presennol yn gwahardd buddsoddi mewn ffyrdd, ond y byddai'n caniatáu hynny mewn rhai amgylchiadau, gan gynnwys pan fyddai hynny'n "cefnogi newid moddol a lleihau allyriadau carbon". Rydym yn cydnabod eich bod yn dal i ystyried y polisi, ond byddem yn ddiolchgar o gael rhagor o eglurhad ynghylch a ydych yn credu y byddai'r agwedd benodol hon ar y datganiad eisoes yn galluogi adeiladu ffyrdd o dan yr amgylchiadau a amlinellwyd gennych.

Fe wnaethoch hefyd nodi eich bod yn credu bod adeiladu ffyrdd yn gyson â tharged Cymru Sero Net - Cyllideb Garbon 2, sef gostyngiad o 10 y cant o ran milltiroedd ceir fesul person. Byddem yn gwerthfawrogi manylion ar y dystiolaeth sy'n cefnogi'r farn hon, gan gynnwys enghreifftiau o gynlluniau adeiladu ffyrdd sydd wedi arwain at ostyngiad net o ran milltiroedd ceir yn gyffredinol, yn hytrach na gostyngiadau ar lwybrau bwydo penodol neu'r rhwydwaith ffyrdd lleol ehangach.

- *A allwch egluro'r camau yr ydych yn eu cymryd i sicrhau bod cyllid trafnidiaeth yn ddigon hyblyg i roi rhagor o reolaeth dros fuddsoddi i awdurdodau lleol a Chyd-bwyllgorau Corfforedig?*
- *O ran eich sylwadau y gallai adeiladu ffyrdd fod yn ddymunol pan fo'n hybu trafnidiaeth gyhoeddus, a allwch egluro a ydych yn fodlon bod y ddarpariaeth bresennol yn y Datganiad Polisi Ffyrdd, sef bod buddsoddi mewn ffyrdd ac adeiladu ffyrdd yn cael ei ganiatáu lle byddai'n "cefnogi newid moddol a lleihau allyriadau carbon" yn caniatáu adeiladu o dan yr amgylchiadau a amlinellwyd gennych? Os nad ydych, pa agwedd fyddai'n ei atal?*
- *A allwch ddarparu data ac astudiaethau achos sy'n dangos sut mae prosiectau adeiladu ffyrdd diweddar wedi llwyddo i leihau'r defnydd o geir preifat yn unol â tharged Llywodraeth Cymru o 10 y cant?*
- *Sut ydych yn ceisio sicrhau bod unrhyw gynnig ar gyfer trydedd bont dros y Fenai yn cyd-fynd â nodau hinsawdd Llywodraeth Cymru, a pha asesiadau effaith amgylcheddol sy'n cael eu cynnal fel rhan o'r broses gynllunio?*

Cynnal a Chadw Priffyrdd

Yn ystod y cyfarfod, roeddech yn frwd o blaid adolygiad Lugg ar gynnal a chadw'r rhwydwaith ffyrdd mewn modd strategol. Roeddech yn cydnabod ei bwysigrwydd wrth arwain arferion cynnal a chadw er mwyn sicrhau'r buddion mwyaf posibl ar gyfer newid moddol, bioamrywiaeth, gwydnwch o ran newid hinsawdd, a lleihau allyriadau.

Aethoch ymlaen i gydnabod yr ôl-groniad sylweddol sydd o ran gwaith cynnal a chadw ffyrdd, yr amcangyfrifwyd y bydd angen dros £1 biliwn i fynd i'r afael ag ef.

- *Sut mae canfyddiadau adolygiad Lugg yn cael eu hymgorffori mewn prosiectau cynnal a chadw ffyrdd ar hyn o bryd, a phrosiectau yn y dyfodol?*

- *Pa gamau penodol sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â'r ôl-groniad o ran gwaith cynnal a chadw ffyrdd lleol, ac o ystyried y costau cyffredinol a amcangyfrifir, sut mae blaenoriaethau'n cael eu pennu?*

Teithio llesol

O ran teithio llesol, roeddech yn pwysleisio y dylai'r ffocws fod ar ansawdd rhaglenni teithio llesol yn hytrach na nifer cyffredinol y rhaglenni, a thynnwyd sylw at bwysigrwydd adnabod prosiectau mawr eu heffaith i gyrraedd targed 2030 a nodir yn y ddogfen Cymru Sero Net. Unwaith eto, roeddech yn cydnabod pa mor bwysig yw darparu hyblygrwydd o ran cyllid i awdurdodau lleol i ddyrannu cyllid ar sail eu hanghenion penodol, gan gynnwys gwaith cynnal a chadw priffyrdd a phrosiectau teithio llesol.

Mae'r Pwyllgor yn nodi bod adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru ar deithio llesol wedi'i gyhoeddi'n ddiweddar, a'i fod yn nodi bod Llywodraeth Cymru yn parhau i fod ymhell o gyflawni'r newid sylweddol o ran teithio llesol a fwriadwyd drwy Ddeddf Teithio Llesol (Cymru) 2013.

- *Pa fecanweithiau sydd ar waith i sicrhau y bydd y cyllid a ddefnyddir gan awdurdodau lleol yn bodloni amcanion cynnal a chadw ffyrdd a theithio llesol?*
- *A allwch amlinellu eich amserlen ar gyfer ymateb i adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru ar Deithio Llesol, gan gynnwys cyhoeddi eich ymateb?*

Diwygio bysiau

Yn ystod y cyfarfod, gwnaethoch gadarnhau eich bod yn fodlon ar y cynnydd sy'n cael ei wneud o ran diwygio bysiau ac na fyddai'r oedi wrth gyflwyno'r Bil Diwygio Bysiau yn effeithio ar yr amserlen gyffredinol.

Roeddech yn cydnabod y risgiau sy'n gysylltiedig â thrawsnewid i fodel darpariaeth newydd, gan gynnwys sicrhau sefydlogrwydd tymor byr, rheoli costau, a chynnal rhwydwaith bysiau cynaliadwy. Yn ystod y trafodaethau, bu ichi dynnu sylw at fodolau ariannu arloesol sydd ar waith mewn gwledydd eraill, fel rhwydweithiau bysiau lleol rhad ac am ddim a ariennir gan y dreth gyngor mewn rhannau o Ffrainc, ac awgrymwyd y gellid ystyried modelau o'r fath yng Nghymru.

- *Pa gamau sy'n cael eu cymryd i edrych yn fanwl ar fodolau ariannu arloesol ar gyfer darparu gwasanaethau bysiau o wledydd eraill, fel y rhai yn Ffrainc?*
- *A allwch nodi'r dull a ddefnyddir i reoli risgiau sy'n gysylltiedig â'r newid i fasnachfreinio bysiau?*

Gwasanaethau Rheilffyrdd

Yn ystod y cyfarfod, cyfeiriasoch at welliannau ym mherfformiad Trafnidiaeth Cymru (TrC), yn enwedig o ran prydlondeb a llai o gansladau. Fodd bynnag, esboniasoch fod oedi'n digwydd yn aml oherwydd problemau o dan reolaeth Network Rail.

Bu ichi drafod y paratodau ar gyfer cystadleuaeth yr Ewros o dan 19 mlwydd oed a gaiff ei chynnal yng Ngogledd Cymru yn 2026, gan sôn am gyfarfodydd diweddar a gafwyd ag arweinwyr o awdurdod lleol Wrecsam a Rob McElhenney, cydberchennog Clwb Pêl-droed Wrecsam, i gynllunio ar gyfer rhagor o draffig troed oherwydd llwyddiant y clwb pêl-droed. Ychwanegodd Steven McGregor fod cyfarfodydd wedi'u trefnu i drafod yr heriau a'r cyfleoedd posibl mewn cysylltiad â'r twrnaint yng Ngogledd Cymru.

- *Yn eich datganiad yn Siambr y Senedd ar 24 Medi, cyfeiriasoch at sefydlu GBR Cymru, sef "Uned Fusnes Cymru a'r Gororau wedi'i grymuso o fewn Great British Railways—GBR Cymru". A allwch roi rhagor o fanylion i'r Pwyllgor am hyn, a rôl statudol Gweinidogion Cymru y cyfeiriasoch ati, gan gynnwys manylion unrhyw ymrwymïadau cadarn yr ydych wedi'u cael gan Lywodraeth y DU?*
- *Pa drafodaethau yr ydych yn eu cael gyda'ch cymheiriaid yn Llywodraeth y DU am yr angen i wella'r seilwaith rheilffyrdd ar fyrder, a rôl Network Rail yng Nghymru?*
- *Beth yw'r prif heriau a nodwyd wrth gynllunio ar gyfer cystadleuaeth yr Ewros o dan 19 mlwydd oed yng Ngogledd Cymru, a pha gymorth y mae Llywodraeth Cymru yn ei roi i Drafnidiaeth Cymru i helpu i fynd i'r afael â hwy?*

Datgarboneiddio trafndiaeth gyhoeddus

Roeddech yn cydnabod yr anhawster o gyrraedd targed 2028, i 50 y cant o'r fflyd fysiau gyflawni'r nod o ddim allyriadau pibellau gwacáu. Dywedasoch y gellid hwyluso'r newid i ddim allyriadau drwy'r trefniadau masnachfreinio bysiau newydd, er y byddai cyrraedd y targed yn parhau'n her sylweddol o ganlyniad i gostau a'r pwysau ar gyllid cyhoeddus.

- *A ydych yn bwriadu adolygu targed 2028 yng ngoleuni'r heriau a amlinellwyd gennych?*
- *Sut y caiff y broses o gyflwyno masnachfreinio bysiau ei strwythuro i sicrhau ei fod yn cefnogi'r newid i fysiau dim allyriadau pibellau gwacáu?*

Hoffem ddiolch ichi unwaith eto am eich cyfraniad adeiladol at waith parhaus y Pwyllgor ar y polisi trafndiaeth.

Byddwn yn ddiolchgar o gael ymateb cyn gynted â phosibl, ac erbyn 14 Tachwedd fan bellaf.

Yn gywir,

Llyr Gruffydd AS

Cadeirydd, y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu'n Saesneg | We welcome correspondence in Welsh or English.

Senedd Cymru
Welsh Parliament